

گېرآنەوہی
بەسەرھاتی
دایکیک نە
سەر زاری
کورەکە یەوہ

کۆمەڵیەتی

گولان

ژمارە (۷۷۴)
۲۰۱۰/۳/۲۹

۴۳

(زانا) كە ئىستا تەمەنى لە سەرووی (بېست) سالىيە ۋە يە، ھەمىشە بە جۇرئىكى تايىبەتى باس لە مىندالىتى خۇى دەكات و بە ئەزمونىكى ترسناكى دادەنيت، ئەو لە مىندالىيە ۋە تووشى شۇك ھات، ۋەك خۇى دەلىل نازانى (دايكايەتى) ماناى چىيە ۋە ئەزمونى ئەكردو، ئەو ۋەكو مىندالانى دىكە، دايكى خۇش ناۋىت، يان راستتر وايە بلىين نەيتوانىسو ۋە دايكى خۇش بويت، بەلام لەگەل ھەندىش ناتوانى رقى لە دايكى بىتتە، ھەمىشە دلى بە دايكى سوتاو، ئەم رقى لە دايك ۋە خۇشەنەيىستى لەلايەك ۋە دەستبەردار بوونى ناچارەكى خۇشەيىستى لەلايەكى دىكە، ھەمىشە، كارى زۇرى لە پىنكەتەنى دەروونى (زانا) كىردو ۋە بەدرايى قۇناغى مېردمىندالى ۋە سەرەتاي قۇناغى ھەرزەكارى نىگەرمان بو، ھەمىشە بە نازانىك نالاندوويەتى! دەپ چى بىت ژيانى ئەم كورەى وا شىۋاندىت ۋە ھە بەدەستىيە ۋە نالاندىتى؟ بالىنگەرپىن بەخۇى بەسەرھاتى ناخۇشى خۇى ۋە ئەو ھۇيانەنى كە گرنگترىن قۇناغى ژيانى لى تال كىردو لە زارى خۇى بىسىن.

لەسەرەتادا (زانا) ئىمەى گەراندە ۋە بۇ قۇناغى مىندالىتى خۇى ۋە بەمىشە يە گوزارشتى لەخۇى كىرد ۋە گوتى: ئىمە لە مالىسە ۋە دو براۋ خوشكىك بوين، ھەتا پۇلى پىنجى سەرەتايىش كىشەى نىۋان دايكە ۋە باۋكەم بە بىردانايە، مىندالىتىم شىتىكى ئاسايى بو، شىتىكى وام بەبىردانايە كە ئاناسايى بىت، تا ئەو رۇزى كە مامى گەرەم ھاتە مالىمان، لەگەل باۋكەم كىردە مىشتومر ۋە دەمەقالى، ۋەك ئىستام لەبىرە كە نىۋەرپۇ بو تازە لە قوتباخانە ھاتبو ۋە، لەناۋ ھەيوانى مالىكەمان بە باۋكەى گوت: كورە ئاخىر تۆ ئەو ژنەت بۇ وا بەرەللا كىردو، بۇ لىنايىچەتە، خەلك قەسمان پى دەلىن ۋە دەلىن ژنى (ھەمىد) دۆستى ھەيە ۋە (ھەمىد) ىش دەيزانى ۋە قەسە ناكات، كورە ئەو قەسە قەسەلۈكەنە لەخۇە نىيە، چاۋدېرى ژنت بىكە ۋە تاگات لى بىت ۋە بزانه چى دەكات، باۋكەىش سەرى دەلقاند ۋە دىگوت: ئى، باشە وا دەكەم، مامم گوتى: (ھەمىد) وا مىن دەپۇم، خىوا دەزانى ئەو ژنەت بەرزەت نەكەى، بەخۇم چارەى دەكەم، پاش ئەو قەسەيە لىيدا رۆيشت، باۋكە لە ھەيوانەكەى مالى بەپى دەنگى دانىشت ۋە سەرىكى بادا ۋە لەبن زەمانە گوتى: ئەو ژنە بۇ وا دەكات، بۇ ھىندە روۋ قايم ۋە كەللە رەقە؟، تۇزىك پىشى خۇاردە ۋە سەرىكى مىنى كىرد ۋە گوتى: (زانا) كوا دايكە، لە كوئىيە؟ گوتم: نازانم مىن تازە لە قوتباخانە ھاتو ۋە تەو، زانى نانمان ئەخۇاردە، ھەستە چو ۋە مەتبەخەكە ۋە دوو سى ھىلەكەى لە روونى كىرد ۋە بانگى

(باۋكە دايكىمى زۇر
خۇشەدە ۋە بىست،
نەمدىت رۇزىك
لىيدا، يان
تەنانەت دەستىشى
لى بلىدە بىك، بەلام
نىگەرانىش ديار
بو، ترسىكى
لەلدا ھەبو،
نارام نەبوو

كۆمەلەيە
گولان
ژمارە (۷۷۴)
۲۰۱۰/۳/۲۹

كىردىن ۋە گوتى: ۋەرن ناتان بخۇن، لەو دەمەدا دايكە ھاتە، تەماشايەكى باۋكەى كىرد، لە دورە زانى شىتىك بو، بۇيە بى ئەۋەى بەلىن باۋكە قەسەكە بىك گوتى: لە دەست ئەو داتىرەيە مردوۋمە، ھەتا ئىستاش جەناى بەرپە ۋە بەندى ئىشى زىادەى دواى دەوامى پىدەكردىن، باۋكەىش گوتى: مادام ئىشى زىادەى پىدەكردىن، جەناپ پىتان بگوتايە فەراشيك بىتە بۇ مالىكەمان، با مالىكەمان تاگا دار بىكەتە، ئەۋەكو قەسەى ئەم ۋە ھەمەن بىتەسەر. دايكە يەكسەر زانى مامم ھاتو، بۇيە گوتى: چىيە دىسان (ەلى) ھاتبو؟ باۋكەىش گوتى: بەلى ئافرىت كاكە ھاتبو، نەمزانى چۇن ۋەلامى بدەمە، تۆ ھەروا زەمان كورتم بىكە، كەباۋكە واى گوت، دايكە زانى مەسەلەكە جىدىيە، دەيزانى چۇنى ساردى بىكەتە، بانگى دەكردە ژورەكەى تر ۋە چارەكە سەعاتىك دەمانە ۋە كە دەھانتە دەرو، ۋەك ئەۋەى ھىچ روۋىنەداپ، باروۋخەكە نارام دەپۇ، نەمەزنى لەو ژورە دايكەم چى پىدەگوت، يان چىپان دەكرد ۋە چۇن ۋەھا باۋكەى نارام دەكردە، باۋكە دايكىمى زۇر خۇشەدە بوست، نەمدىت رۇزىك لىيدا، يان تەنانەت دەستىشى لى بلىدە بىك، بەلام نىگەرانىش ديار بو، ترسىكى لەلدا ھەبو، نارام نەبو، ھەزى دەكرد ژيانىكى خۇش ۋە نارام بىتە سەر ۋە ۋەكو ھەر پىۋىكى دىكە دىۋىست ژيانىكى خۇشى ھاسەرەتتى ھەيىت، بەلام ھەستەم دەكرد قەت نارام نىيە، نەمەزنى بۇ؟

پەيوئىيە تايىبەتتەكەى ژنەكەى (ھەمىد)
(زانا) بەردەوام دەپ ۋە دەلى: ئەو ئانارامىيەى باۋكە، مالىشمانى تۇزىك نارام كىردو، ئەوان نەياندەتوانى ۋەكو ژن ۋە مېزىك بەيەكەۋە دانىش، چ بەتەنيا ۋە چ لەگەل ئىمەدا، باۋكەم زۇر نازى دايكىم دەكىشا، بەلام پىدەچو ھاسەرەتتى نىۋان باۋكە ۋە دايكە ھاسەرەتتەكى ناچارى بو. باپىرم واتە باۋكى دايكە بەخۇاستى خۇى دايكىمى دابو بەباۋكەم. پاشان بىستەمە بە زۇرى بەمىردى دابو، بەلام بۇچى بە زۇر بە مېردى دابو مەسەلەكە لە بنەرەتدا چى بو تا ئىستاش نەمزانى. بارى ناۋمالمان ھەروا لەرزۇك بو، يا با بلىين شلۇق بو، ناۋە ناۋە مامم دەھانتە مالىمان ۋە دىگوت: (ھەمىد) مىن چم بەتەم دەگوت: تۆ ھەروا دابىشە ۋە لە گوتى گاڭا بنو، مىن تۇزىك ھەراش بو، خوشك ۋە براكەشم ھەروا، كە ھەردوۋكىيان لەمىن بچوكتىر بو، ئەۋەندە مىندال بوون لەو كىشەنە ئەدەگەيشتن، بەلام مىن وانەبووم. تازە چو بوومە ناۋەندى ۋە پۇلى دوۋى ناۋەندىم تەۋاۋ كىردو لە قۇناغى ھەرزەكارىدا بووم. جارچارە شوۋان كىشە لە نىۋان باۋكە ۋە دايكەم دروست دەبو، نەمەزنى

چىيە ۋە لەسەرچىيە! بەلام ھەموو جارى دايكە لە ژورى خۇيان دەھانتە دەرو ۋە دەھانتە ژورى ئىمە ۋە دەرگاكەى دادەخست ۋە باۋكەى لە ژورى خۇيان بە تەنيا جىدەھىشت! رۇزىك كە بشوۋى رەسىمى بو، نىۋەرپۇ بو، دايكە خۇاردىكى بۇ ئامادە كىردبوۋىن ۋە دورى كاتر مېر (۱۱) ى پىش نىۋەرپۇ بو، لەمال دەرچو، نىۋەرپۇ بە باۋكە ھاتە، مىن خۇاردەكەم بۇ باۋكە ۋە بۇخۇشمان گەرم كىردە. باۋكە زانى دايكە لەمال نىيە، كە پرسىبارى كىرد ۋە ۋەلامەكەمىمان پىگوت، نىگەرمان بو، نانەكەى بەساردى خۇارد ۋە ھەر زو دەستى لىكىشايە ۋە كوتە دالغە لىدان، ئەۋەندە پىنەچو مامى گەرەم ۋە مامەكەى ترم پىكەۋە بەدىار كوتىن ۋە بى سەلام كىردن بە ژورەكوتىن. مامى گەرەم، لە باۋكەم تىزىك بۇۋە ۋە بە دەنگىكى نىز، چو ۋە بن گوتى ۋە گوتى: ئەفەندى خانم لەگەل جەناىسى بەرپە ۋە بىنارو، خۇ ئەمىرپۇ دوام نىيە، ئەى چى ئەۋى گەياندۇتە لاي ئەو، خۇمان بە چاۋى خۇمان بىنيمان لە كوى ۋە كەى ژوانىان ھەبو، دەمانەۋى جەناىش بىي ۋە بىيەنى شۇئەكە ۋە بەخۇت دلىيا بىت، ئەگەر لەۋىش نەمان، لە مەۋىيەى ئەمجارەدا دىنە دوات تا بە چاۋى خۇت بىيىنى، لە پاش ئەو گفتوگۇيەى نىۋان ئەو دو مامەم ۋە باۋكەم زانىم مەسەلەكە چىيە، رقىم لە دايكەم بۇۋە، بەلام نەشمەزنى دەبىرپم، چۈنكە بەتەۋاۋەتى لە كىشەكان ئەدەگەيشتە، باۋكە ۋە مامەكانم دواى ئەو مىشتومرە لە مال دەرچوون ۋە ئىمە لەمال مەيەۋە. خوشكەكەم گوتى: كاكە ئەۋە مامەكانم بۇ رقىان لەدەيە؟ چ ۋەلامىك پىنەبو، بىدەنگ بووم، قەت ھەستە بە ئاسودىيە نەدەكرد، دواى ئەۋەى لايەنىكى نەپتى كىشەى دايكە ۋە باۋكەم زانى، لەدلى خۇمدا ھەستە بە نارەھەتتەكى قول دەكرد ۋە زۇرم خەفەت پىۋە دەخۇارد.

چۇنئىيەتى كۇتايى ھىنان بە كىشەكە؟
(زانا) لەسەر كىرپانەۋەى باسەكە بەردەوام دەپىن ۋە دەلىن: ئىمە لە مالدا ژيانىكى ناچىگىرمان ھەبو، دايكەم ۋەكو ژنانى دىكە سەرپەرىشتى نەدەكردىن، ئەۋە خەمى مال ۋە مىندالى ھەر نەبو، ئىستاش نازانم بۇ ۋابو، ئىمە ۋەكو دەلىين خۇرسكانە گەرە بوين، باۋكەم زىاتر تاگاى لىمان بو، مىن بەم تەمەنەۋە ھەستەم دەكرد دايكەم حسابى مېردى بۇ باۋكەم نەدەكرد، نازانم باۋكەم بۇ وا ھىمىن ۋە بىدەنگ بو، يا لاۋاز بو لەبەرەمبەيدا! مىشتومرەى نىۋان مامەكانم ۋە دايكەم بۇ ئىمە بەدىار كەوت، ئىۋارەبەك مامەكانم لەگەل باۋكەم لەمال دانىشتبوون ۋە چاۋەرپى ھاتنەۋەى دايكىمان دەكرد، لەپىر ئەۋىش بەدەكەوت، ئەۋان لى راست بوونەۋە ۋە

ھەر زوو لېيان پىرسى لە كۆي بويى؟ گوتى لە بازار، ئەوانىش گوتيان نەخىر، لە گەل فلانەكەسدا سواربويى و لە فلانە شوئىش بويى و بەدواتەهە بويى، ئىدى بووە مشتومر و مامەكانم پەلامارىيان دا و ھەندىكىيان لىدا، ئەويش رووبەروويان بۆو و بە ھەر حال لەمال دەريانكرد، بەلام باوكم پاش ئەوئى مامەكانم روئىشتن دواى دوو كاتزميىر، لە گەل خۆى ھىنايەو، ھەرچەند نەمانزانى لەم ماويەدا بۆ كۆي چوو بوو؟!

پەيوەندى مامەكانم و دايكم روژ بەروژ خراپتر دەبوو، شەودرەنگانىك، لە گەل چرپە چرپ و خشەخشى بېج و ھىنان و بردنى شتومەك لەخەودا بووم، بە ناگاھاتم و ھەر لەناو جىگادا بووم و چاوم كەردەو، بىنىم دايكم دىرژىراو و وەكو كەلىشىكى لىھاتوو، خستىانە ناو بەتانيەك و بە گورىسيك لوليان دا، مامەكانم خەرىكى ئەو شتاتە بوون، خاكەناس و پىمەرەشيان لەسەر زەويەكە دانابوو، خستىانە ناو گونەيەكەو، باوكم لەسوچىكى ژورەكە دانىشتىبوو، پالى بە ديوارەكەو نابوو، فرمىسىكى لە چاواندا دەھاتە خوارو، ژورەكە زۆر رووناك ئەبوو، بۆيە دەموچاوى باوكم بەباشى ديار ئەبوو، بەلام لەخۆو ھەستەم كەرد تاوانىك روويادو، بەلام نەمدىوئرا خۆم ئاشكرا بكەم، نە تواناى ئەوئەشم ھەبوو ھەستەم بزانم مەسەلەكە چىيە، لەخۆو سامىك گرتىبوومى! نازانم چۆن بوو، لە بن جىگاگەم ھاتمە دەرو، باوكم چاوى بە من كەوت، وەكو بزاني كە ئەوئى ناگام لە ھەموو شتىكە، لەلای خۆى دانام و دەستى لە مەم كەرد و ھۆن ھۆن دەگريا، كە مامەكانم ھاتتەو ژورەو و چاويان بە من كەوت و لە پەناى باوكم دانىشتومە، و ايانزانى ھەموو شتىك زانيو، ھاتتە لام دەستيان لە مەم كەرد و مامى گەورەم گوتى: (زانا) كورم دەيى زۆرت ناگا لە خوشك و براكەت بېج، بەتانيەتى (نازى) خوشكت كە يەك دوو سالى تر ھەراش دەيى و جايىل دەيى، ئىمە لە خەمى ئىو بووين، ئەگەر بە فرىتان نەكەوتباينە ئەو دايكەتان ئىوئەشى سەرگەردان دەكرد، جارى و خەتى گىرانەوئى ھىچ نىيە با بوكتان لە مەسەلەكەتان بگەنەن، لە گەل ئىمەش وەر، سوارى ئۆتۆمبىل بووين و تەرمى دايكىشم لەناو بەتانيەك لول درابوو، بە دووان مامم و باوكم خستىانە ناو سندوقى ئۆتۆمبىلەكە و مامى بچوكم لىخوچرى، شەو درەنگ بوو، باران لەئىوئەيەو دەبارى، جار جار نەم و جارجارىش بە خور دەبوو، كە گەيشتىنە گۆرستانىكى دەروئى شار باران كرى كرىدبوو، چووينە ئەوئەرى گۆرستان و ديار بوو پىشتەر قەبرىكىيان لىدابوو، تەرمەكەيان ھىنايە خوارى

و گورىسەكەيان كەردەو و بە تانيەو شۆپيان كەردەو ناوقەبرەكە و ئەوجا بە خاكەناس خۆليان پىدا كەرد، تا قەبرەكە پىر بۆو،

جارجارە سەيرىكى باوكم دەكرد و بەردەوام فرمىسىكى لە چاواندا دەھاتە خوارو، چوو لەلای ئۆتۆمبىلەكە و قورئاننىكى بچوكى ھىناو كەردىو، لەسەر گۆرەكە راووستا و دەمىك لە بن لىوانەو دەستى بە خۆپىندەوئى قورئانەكە كەرد، تا نزيكەى دە دەقىقەيەك ئەوجا مامى گەورەم گوتى: ھەمىد درەنگە و زوو تەواو بە، با تووشى كىشەيەك نەيىن، مامم ھاتە لای من و گوتى: كورم (زانا) ئەو باسە لەلای كەس نەدركىنى، ئىمە تازىيەى بۆ دانانىيىن و خۆشمان وا نىشان دەدەين كە ناگامان لە ھىچ نىيە و نايى خوشك و براكەشت بەھىچ شتىك بزاني و بەھىچ شتىوئەك ھىچيان پىنانىيەت دەنا خۆشت و باوكت و ئىمەش تووشى كىشە دەيىن، تەنيا ئەوئەندە دەللىن دايكتان روئىشتوو و كەس نازانى بۆ كۆي چوو، ماويەكى دايكە ئىمە بۆخۆمان ژن بۆ باوكت دىنىنەو و ئەو ژنەش دەيى لە دايكتان زۆر باشتەر و بە رەحمتەر و بەو فاتەر بىت، ئەگەر ھەر كەموكوريەكى بەرامبەرتان ھەبوو ئىمە لى بەرپرسىيان،

ئەو شەو كە گەراينەو مامەكانم لە گەل ئىمە ھاتتەو، ئەوان نووستن، بەلام من قەت خەوم لىنەدەكەوت، ھەم لەترسان ھەمىش لە ھەپەسان، باوكم كە نووست، ماو ماو لە خەو رادەجنى و يان ھەر لەناو خەودا دەگريا و ئەوجا بە ناگا دەھاتەو، سەيرىكى دەروبوئى دەكرد و پاشان تەماشايەكى منى دەكرد، منىش خۆم دەخەواند، كە دەيدى نووستومە، دەھاتە لام و بەتانيەكەى بە جوانى پىدادەدام و ماچى دەكردم و دەستى بەسەرم دادەھىنا، ئىنجا ھەر بەو حالەو دواى چەند خولەكىك دەنووستەو، منىش چاوم دەكردەو و فرمىسىك وەك روويار بەچاومدا دەھاتە خوارو، دايكم بەيى دەنگى نىژرا، زۆر سەم بە دايكم دەسووتا، دەمزانى كوشتيان، يان خىكاندىيان، بەلام بە چاوى خۆم نەمدىبوو، نەمدەزانى چۆن مرد، يا كامىيان و چۆن كوشتيان، دەمزانى دايكم دەستى لە گەل پياويكى دايكە تىكەلە، يان با لىيىن پياويكى دايكەى خۆش دەوئى. باوكم بارى دەروئى خراپ و خراپتر دەبوو. مامم ئىمەى بردە لای خۆى، ھەر بۆ بەياني مالىمان باركرد و چووينە مالى مامم، مامۆژم زۆر نازى دەكىشايىن، خانووەكەيان زۆر گەورە و پىر ژورر بوو، زۆر بە باشى ناگادارمان بوو، ھەموو جارى بە مندالەكانى خۆى دەگوت: نەكەن وا بكەن ھەست بە فەرق و جودايى يا غەرىبى بكەن، ئىو خۆتان لە ئاست ئەوان بە خاوين مالى نەزانن،

دو سى روژ بوو باوكم بارى دەروئى بەتەواوى تىكچووبوو. مامم بەزووترىن كات بردىە لای پزىشكىكى دەروئى و تۆزىك بە دەواو و دەرمان وەزى باش بوو، ئىنجا دواى مانگىك ئىيىكى تريان بۆ ھىنا، بە ھىنانى ژنى دووئەمى وەزى خراپتر بوو، جارجارە باش دەبوو، جارجارە خراپ، چەند جارىك لە نەخۇشخانە خەوتىندا چاك دەبوو، بەلام پاش ماويەكى دايكە بارى تەندروستى خراپ دەبوو، نزيكەى سالىك وەھا مايەو، زى دايكەكەم زۆر لە گەلمان باش بوو، ھەرچەندە ئىمە مندالىش نەبووين بەلام زۆر باش چاودىرى دەكردىن و دەتوانم بلىم خەمەتى دەكردىن. خوشك و براكەم زۆر بە پەروشى باوكم بوون، بەلام سەريان لەو سورما بوو، ئاخىر باوكم چ عەيى نەبوو، بۆ وەھا تىكچوو، دايكم بۆ شوئىن بزر بوو، چۆن روئىشت و ئاوا نە گەرايەو، بۆ كۆي چوو بۆ روئىشت؟ ئەو ئەو پىرسىارنە بوو ھەموو جارى خوشك و براكەم دەيانكرد، منىش خۆم دەخواردەو وەلام نەدەدەيەو،

بارى تەندروستى باوكم گەيشتە رادىيەك، جارى وا ھەبوو بە مانگ لە نەخۇشخانە دەمايەو، بە كورتىيەكەى باوكم ھەندىك جار وەك شىتانى لىدەھات، بگرە ھەر بەتەواوتى شىت دەبوو، ئاخىرىيەكەى ھەر دوو مامەكەم بردىانە و لاى (ئەردەن) و وەكو مامم دىيگىرايەو و گوتى: بردمانە لای پزىشكىكى دەروئى بە ناويانگ و يەكسەر پىسارى ئەوئى لىكردىن و گوتى: ئەگەر دەتاتەوئى لەوئى خراپترى لىنەيە و بەتەواوتى شىت و ھار نەبىت، دەيى بەسەرھاتە راستەقىنەكەم بۆ باس بكەن، كە باسى مردنى ژنەكەيمان كەرد، گوتى نەخىر ئەو ژنى نەمردو، بەلكو كۆرراو بۆ ئەويش ھەزى نەكردو، بەم چارەنووسە بگات، منىش ورد و درشتى مەسەلەكەم بۆ باسكرد و گوتم: دىكتۆر ئەو برايەمان ژنەكەى خۆى خۆشەويست، بەلام ژنەكەى ئەمى خۆشەويست و پەيوەندى لە گەل كابرەيەكى دايكە ھەبوو، كە پىشتەر خۆشەويست، ئىمە بەمەمان زانى، بۆيە پىمان قىبول نەدەكرا و لەناو خەلكدا ھىيامان دەچوو، ناچار شەوئىك لەبەردەمى خۆى و لە مالەكەى خۆى خىكاندەمان و ھەر بەخۆشمان بەوشەو بردمانە قەبرىستان و ناشتەمان! كە دىكتۆرەكە ئەوئى بىست گوتى: تازە ئەو چاك نايىتەو، بەلام ھەر ئەوئەندەم پىدەكرى نەھىلم لەو خراپترى لىيىت. ئىتەر منىش ئەوسا زانىم كە ئەوشەو چى روويادو، ئەم رووداو ئەوھا مايەو و پاش چەند سالىك لەمردنى دايكم، باوكىشم مرد. نە ئەوسا و نە ئىستاش نازانم مامەكانم راست بوون يان نا؟ بەلام ئىستاش دلم ھەر بە دايكم دەسووتى.

دايكم بەيى دەنگى نىژرا، زۆر سەم بە دايكم دەسووتا، دەمزانى كوشتيان، يان خىكاندىيان، بەلام بە چاوى خۆم نەمدىبوو، نەمدەزانى چۆن مرد

بەسەرھاتى حوكمدانى (شاكر)

(شاكر)ى تەمەن (۲۵) سالە ، قەت بە خەيالى دانەدەھات كە دەستگير بكرت. كاپرا خراپ تووشكراپوو، بىن ئەوئى بەخوشى بزاني، پاشنيوهرؤيهك، هەر وهك جارى جارن چوووبوه ئەو شوئنهى كە جىي ژووانى پيشترى بسوو، هەر لەوئى دواى ماوهيهك چاوهپرکردن، هەر هيندە زاني چوار كەس لئىسى بەژوور دەكەون و قۇلبەستى دەكەن! (شاكر) چاوى ئەبلەق دەبىع و باوهر بەخوئى ناكات! وا دەزاني برادەرەكانى گالته و شوخى لەگەل دەكەن، بەلام كە دەبينى جەماعەت بەراستى و بەجدديانە، ئەوجا تيدەگات كە كەوتۆتە چ چالئىكى قولەوه، پاش قۇلبەستكردى، چى بەسەردئىنن. بۇ گيژانەوهى تەواوى باسەكە با گوئى لەخوئى بگرين كە دواى سال و نيويك حوكمدان و بەسەربردنى تەواوى ماوهى بەندييهكەى، لە زيندان دئتە دەرەوه و وهك ئەزمونئىكى تال و تفت، بەلام سوودبەخش و بە كەلك ئەو بەسەرھاتەيمان بۇ دەگيژئتەوه، بەمەبەستى ئەوهى كەسانى ديكە، چ ئەوانەى هاوشوئەوى ئەون و چ ئەوانەى لەو ئەزمونە زيانبەخش و ترسناكە گلاون، چ ئەوانەى تووشى نەبوونە و لە دوورەوه ئاسەوارە خراپ و زيانە زۆرەكانسى ئەم ئافاتە دەبينن بۇيان بئيتتە پەند و ئەزمون. (شاكر) ئەزمونە تالە پر لەوانەكەى بەمشوئەيه دەگيژئتەوه و دەلئ:

چەند جارئك بوو دەچومە مائىك لەوئى(ترياك) مان دەكيشا، بەلام هەروا يەكسەر و راستەوخو ئەو مالەم نەدئتبوؤ، با لە نووكەوه بگيژمەوه، ماوهيهك لەگەل برادەريك لەسەر سنوور كەلوپەلمان دەهئنا و دەمانهئنايه شار و دەمانفۇشت، ئەو برادەرم بەرئكەوت كۆنە برادەريكى خوئى لەيهكى لە شارؤچكەكانى سەر سنوور دەهئنتەوه، برادەرەكەى ناوى (رئباز) دەهئت، ئەم (رئباز)ە، وهكو ئئمە لاو دەهئت، ماوهى چەند سالئك بوو ئاودبوئى ئەو ديو ببوو كاسبى دەکرد، قاچاخچيائى دەکرد، ئەوهيان نازانم، بە كورتى نەمدەزانسى خەريكى چييه، ماوهيهك ئەو برادەرم و (رئباز) پئكەوه قسەيان كرد، ئەوان خەريكى گفتوگوئى خوئان بسوون، لەوكاتەدا تەلەفۇنئىكم بۇ هات، بەمەبەستى ولامدانەوهى تەلەفۇنەكەم،

رووخسەتم لىخواستن و لىيان دوركەوتەمەو،
من له دورەو ئەوانىش رووبەرۋى
يەكتر خەرىكى قسە كردن بوون. كه له
تەلە فۇنەكەم تەوا بووم، دياربوو ئەوانىش
لېكجىيايوونەو و گەفتيان له يەكتر دابوو،
له شوئىنك كه بەخۇيان دەيانزانى يەكدى
بىينەو، دياربوو پاش چەند روژىك (رېياز)
و برادەرەكەم يەكترىان بىينبوو، بەلام ئەو
برادەرەكەم له بارى خۇى و (رېياز) هېچى
بەمن نەدەگوت. هەفتەيەك دووانى پېچوو،
ئەوانە چەند جارېكى ديكە چاويان بەيەك
كەوتبوو و پەيوەندىيەكەيان قايمتر بېوو،
كابرا تامى (ترياك) ى بە برادەرەكەم
كردبوو، چونكە يەك دوو شەوان كه له گەلم
دەبوو هەستەم دەگرد، بارى دەروونى و
زەوق و سەلىقەى جارانى نەماو. گومانم
لېكرد كه شتىك بەكاردينى، بەلام هېچى
نەدەدركاند، واپلەتاتبوو ئىشى نەدەگرد،
يان راستتر وايە بلېم چيدى وەكو جاران
نەدەهاتەو بە سەر كار، كه دەشەت
له جياتى ئەوئى له گەلم بىنئىتەو و
خەرىكى راپەراندنى كارەكان بېت، دەيگوتە
من (شاكر) تۆ خەرىكى كارى خۆت بەو
من دەروم و فلانە كاتر مېر يان فلانە روژ
دېمەو لات.

پاشان ئىوارەيەك پېيگوتەم ئەمشەو
مىوانى برادەرەكەم و تۆش له گەلم وەرە،
شەو چووین و مىوانى كابرا بووین، پاش
دانىشتن و دەمەتەقى كردن كابرا شتىكى
وەك قېرى هېنا و سووتاندى، پاشان بە
لوولەيەكى بارىك دوکەلەكەى هەلمشى،
ئىنجا لوولەكەى دايە منىش و گوتى
تۆش هەلمشە توتىنىكى زۆر بۇنخۆشە
و بۆ ژانى لەش يەكاو يەكە، ئەو شەوى
دوو روژ بوو هەموو ماسولكەكانى لەش
لەسەرمان رەق بىوون، ژانەسەرېكى
تووندىشم هەبوو خوا خوام بوو حەيىك،
دەنكۆلەيەك، شتىك هەبى ژانە سەرەكەمى
پى بشكىنم، كەواى گوت، بىرم نەكردەو
ئەو مادەيەكى بېھۆشكەرە، بەلام پاشان
زانيم چىيە، چەند جارېكىتر كېشامەو،
پاش ماوئەيەك خۆشىيەكى بەلەزەت بەنىو
لەشمدا گەرا و سەرتاپاي لەشى گرتەو،
راستىيەكەى هەرچى نازار هەبوو، لەسەرم
پەرى و ئەوئى ژان بېت نەما، كابرا ئەو
بەرە قېرەى بەبىج پارە دامى. دوو سى
روژى تىرى پېچوو، ديسان برادەرەكەم

ژوانىكى ديكەى رېككخستەو، ئەو
جارەش وەك بەزمى جاران شەو درەنگانې
كەلوپەلى دووگەل كېشانەكەى هېنا و
ديسان دووگەلەكەمان كېشايەو، هەستىكى
سەيرى لەلا دروستكردم، وەكى جاران
ئىشى جەستەى نەهېشتم، شەو لەوئى
نوستين. بەيانىيەكەى كاتر مېر بېووە يانزە
و نيو ئىنجا بەناگاھاتين.

بەمجۆرە هەفتەيەكى ديكەى پېچوو
كاتىك ئىشەكانمان تەوا بوو، ژوانمان له
كابرا وەرگرتەو و چووینەو بە كېشانى،
بەلام كابرا گوتى:

برادەرەكەم ئەو ماددەيەكە ئەو دوکەلە
حەياتەى لېدەرەدەجى، هەندىك گرانە،
منىش پارەى ئەوئەم نەماوە بېكېرم، بە
پياوئەتى هەندىكەم له برادەرېك وەرگرتەو و
هەر بەشى خۆشم دەكات، ئەگەر حەزتان
لې بېت ئەو برەى خۆمتان دەدەم، ئەگەر
نا، پارە بدەن، دەنېرم بۆتان بېت، ئىمەش
گوتمان نابى، بۆجى بەشى تۆ زەوت
بەكەين، بايى هېندەمان پارە پېيە بېنېرە
بەشى خۆمانمان بۆ بېت، پارەكەمان دايە،
ئەويش وەرېگرت و چووە دەروە، پېنچ
خولەكىكى پېچوو، ئىنجا بەخۆى و بە برە
قېرەكە هاتەو، هەر وەك رابردوو كردمانە
دوگەل و كېشامان.

ئەو بەنگ كېشانەمان چوار پېنچ
جارى تر دووبارە كردەو، ئەوسا زانيم كه
ناوى (ترياك) و بەنگەمەنىيە و نرخەكەشى
گرانە و ماددەيەكى بېھۆشكەرە و
ياساغە.

تۆه گلان له كارىكى ياساغ

(شاكر) له گېرانهو كەيدا كه گەيشتە ئەو
شۆنەى كەوا هەستى كرد كه له كارىكى
ياساغ گلاو. بەينىك له گېرانهو كەى
راووستا و سەرېكى بادا و ئىنجا گوتى:
بەخا منىش نەزان و ساويلكە بووم، كه
زانىشم ياساغەو كارىكى ترسناكە هەر
لەسەرى بەردەوام بووم، بەهەر حال وەكو
دەلېن (تۆبەى گورگى مەرگە)، ئەوئەم
بە هەند وەرەگرت كه رەنگە تووشى چ
دەردەسەريەك بېم، ئەو دوو كەسە (رېياز)
و برادەرەكەم چاك له ئىشەكە گلا بوون،
(رېياز) وەك خۆى باسى دەگرد چەندى
ديكەشى و فېر كېر دېوو، دەيوست لەسەر
ئەو مادانە رايانېنچ و پاشان تووشيان
بكات بۆ ئەوئى دواتر هەر بەخۆى بە

پارە بيانفرۆشيتتەو، زۆرى ديكەشى
تووش كردبوو، برادەرەكەى منىشى هەروا
تووشكردبوو، بەلام ئەو برادەرەم فېر بوو،
دەيفرۆشتە ئەو كەسانەى كه بەخۆى
فېرى كردبوون، ئەوان بە كورتى هەم
بەكارىان دەهينا و هەمىش بازرگانىان
پيوە دەگرد، كه گېراش، ئەوان پېش من
گېرابوون و ناوى منىشيان دابوو، بەلام
خوا رەحمى كردبوو نەيانگوتبوو كرىن
و فرۆشتنى پېندەكات، ئەگەر نا رەنگە
چارەنووسىكى ديكەم هەبايە، خۆ ئەگەر
وەشىان بگوتايە ئەو گوناھىكى گەورەيان
دەرەقەم كردبوو، چونكە راست نەبوو،
ئەوجا هەتا راستىيەكە بەدەر دەكەوت خوا
دەيزانى چارەنووسم بەجى دەگەيشت،
فېر بووین شەوان دەچووینە ئەو ماله هەر
كەسە و بەقەد تواناى گېرفانى ماددەى
بېھۆشكەرى پەيدا دەگرد و دەيگېشا.
شەوئىك دانىشتبووین، بەلام كەس فكرى
خرابى نەدەكردەو، يان بلېن كەس فكرى
بۆ ئەو نەدەچوو تووشى شتىك بىين،
ئەوئەبوو، بەزەمەكەمان دەستپېنكرد، درەنگانى
شەو، هەمووم ان سەرخۆش بېوون، له پر
چەند كەسېك بەژوور كەوتن و هەموومانىان
قۆلېست كرد، من وامزانى هەر برادەرانى
خۆمانن كەوا دەكەن و گالتمەمان له گەلدا
دەكەن، كەچى كه سوارى ئۆتۆمبىليان
كردىن بۆمان دەرەكەوت كه نە گالتمەيە و نە
پېكەن، بەلكو راستىيەكەى وەكو روژى
رووناكە!

پاشان برديانىن بۆ لېكۆلېنەو و
تاوانەكەمان لەسەر ساغ بۆو و ئەوجا
دراينە دادگا و هەر يەكەى بە جۆرېك
بەپېى جۆرى تاوانەكە و بەشدارىيەكەى
حوكممان وەرگرت، (رېياز) و برادەرەكەم بە
يەكى پانزە سالى حوكمدران و من و يەك
دووئەكى ديكەش تەنيا بە سالى و نيوئىك،
دووانى تىرىش بە چوار سالى حوكمدران.
ئەوئەشى دەرەنجامى ئەو كارە ناپەسندەمان
بوو، بەراستى ئەو ماوئەيەى زىندان بۆ
هەتا هەتايە تەمبېى كردم و فېرى كردم
كه جارېكى تر بېراى بېر نەك هەر نزيكى
ئەو جۆرە كارانە نەكەومەو، بەلكو نيزىكى
هېچ جۆرە تاوانىك نەكەومەو، چونكە
هەتا ژيانى ناو زىندان نەيىنى، نازانى
قىمەتى نازادى و كەرامەتى ئىنسانى
نازاد چەندە.

پارە بيانفرۆشيتتەو، زۆرى ديكەشى
تووش كردبوو، برادەرەكەى منىشى هەروا
تووشكردبوو، بەلام ئەو برادەرەم فېر بوو،
دەيفرۆشتە ئەو كەسانەى كه بەخۆى
فېرى كردبوون، ئەوان بە كورتى هەم
بەكارىان دەهينا و هەمىش بازرگانىان
پيوە دەگرد، كه گېراش، ئەوان پېش من
گېرابوون و ناوى منىشيان دابوو، بەلام
خوا رەحمى كردبوو نەيانگوتبوو كرىن
و فرۆشتنى پېندەكات، ئەگەر نا رەنگە
چارەنووسىكى ديكەم هەبايە، خۆ ئەگەر
وەشىان بگوتايە ئەو گوناھىكى گەورەيان
دەرەقەم كردبوو، چونكە راست نەبوو،
ئەوجا هەتا راستىيەكە بەدەر دەكەوت خوا
دەيزانى چارەنووسم بەجى دەگەيشت،
فېر بووین شەوان دەچووینە ئەو ماله هەر
كەسە و بەقەد تواناى گېرفانى ماددەى
بېھۆشكەرى پەيدا دەگرد و دەيگېشا.
شەوئىك دانىشتبووین، بەلام كەس فكرى
خرابى نەدەكردەو، يان بلېن كەس فكرى
بۆ ئەو نەدەچوو تووشى شتىك بىين،
ئەوئەبوو، بەزەمەكەمان دەستپېنكرد، درەنگانى
شەو، هەمووم ان سەرخۆش بېوون، له پر
چەند كەسېك بەژوور كەوتن و هەموومانىان
قۆلېست كرد، من وامزانى هەر برادەرانى
خۆمانن كەوا دەكەن و گالتمەمان له گەلدا
دەكەن، كەچى كه سوارى ئۆتۆمبىليان
كردىن بۆمان دەرەكەوت كه نە گالتمەيە و نە
پېكەن، بەلكو راستىيەكەى وەكو روژى
رووناكە!

بەراستى ئەو
ماوئەيەى زىندان
بۆ هەتا هەتايە
تەمبېى كردم
و فېرى كردم
كه جارېكى تر
بېراى بېر نەك
هەر نزيكى ئەو
جۆرە كارانە
نەكەومەو،
بەلكو نيزىكى هېچ
جۆرە تاوانىك
نەكەومەو

هەستەم دەگرد
بارى دەروونى و
زەوق و سەلىقەى
گۇراو، گومانم
لېكرد كه شتىك
بەكاردينى، بەلام
هېچى نەدەدركاند،
واپلەتاتبوو ئىشى
نەدەگرد

كۆمەلەيە

گولان

ژمارە (۷۷۴)
۲۰۱۰/۳/۲۹

تەماح و چاوتیپەین

پاش ئاشکرا بوون و دەستگیرکردنی (ئەنوەر) هیچی لە بەردەم نەبوو، جگە لە دانپیانان نەبێت، ئەفسەری لیکۆلێنەوه پیئگوت (ئەنوەر) ئەو رکبەرکیبەت لە گەل یاسا و لیکۆلێنەوه، بەخوا هیچ دادت نادات، تۆ بەلگەئە تەواوت لەسەر هەبەت کە چیت کردوو و چیت نەکردوو، نکۆلی کردن یان بێدەنگی یا خۆلە گیل کردن چ سوودت پێناگەینەنی، بەلکو دادگا قەناعەتی تەواو بەو دەکات کە تۆ بە بیرکردنەوهی پیشوختە ئەو کارەت کردوو، بە گۆی من دەکەئە راستییەکان بەزاری خۆت ئاشکرا بەکەئە لە هەمووی باشترە، (ئەنوەر) بەجوانی هەستی خۆی لە قسەکانی ئەفسەرەکە راگرتبوو، بیری لە هەلوێستی خۆی و قسەئە هاوێی بەندییەکانی ناو بەندیخانە و قسەکانی ئەفسەرەکە دەکردوو بەراوردی دەکردن، ئەوێ بەبیر دەهاتەوه کە هەندئە هاوێی کە لە بەندیخانە ببوونە هاوێی پیان گوتبوو کە ئەکا دان بە هیچ شتێک بێت بەتایبەت (سەرھەنگ)، کە ئەویش هەر لەسەر دزی گیرابوو و جارێ حوکم نەدرابوو،

پێی گوتبوو: کورە (ئەنوەر) نەکەئە بلی من ئەووم کردوو نەکەئە دان بە هیچ شتێک بێت، با ئەو پەرەکەئە هەندیکت لێدەن، کورە با تێر و پرت بکوتن و شلوکوتت بەکن، یان خودای دەکرد، بە فەلاقەوتیان دەکرد، بەلام قەت نەکەئە بلی بەسە لێمەدەن چیم کردوو پیتان دەلیم، زۆر زۆر چەند جارێکت لێدەدەن، کە هەر نەتگوت و هیچت لەسەر خۆت نەکردە مال وازت لێدیتن، (سەرھەنگ) وەکو برادەرەکانی دیکەشیان دەیانگوت یەک دوو جاری دیکەش گیراو، وەکو دەیانگوت لە گەل ئەو جۆرە کارانە ئەزموونی زۆر بوو، بەخۆشی هەندیک جار بە برادەرەکانی دەگوت: کاکە من لە گەل ناخۆشی و تێهەلدان و شەق و شەللاقان، لەشم خاڕایە چەندی لێمەدەن، توندتر و جیرتر دەبم، پیاوم دەوێ وەک من بەرگەئە ئەو زەحمەتیانە بگرێ وەکو من گرتیتم، (سەرھەنگ) لە ناو بەندیخانە ئەک هەر (ئەنوەر) بەلکو زۆری وەکو (ئەنوەر) ییشی فێر دەکرد چ بلی و چ ئەلێ لە پیش لیکۆلێنەوه و پرسیاران. بەلام (ئەنوەر) ئەووشی بیستیوو کە ئەگەر بە تاوانەوه گیراییت نکۆلی بکات یان نەیکات، بێدەنگ بچ یان قسە بکات، مادام لەسەر

تاوانەکە و لەلایەن پۆلیسەوه گیراو، ئیدی تاوانەکەئە لەسەر ماله و لەبەن دەستی دادگاش دەربازی نابێ و حوکمی خۆی هەر دەخوات، هەموو ئەو لیکدانەوه و مەلامەتی فکریانە، لە مێشکیدا دەنگی دەدایەوه لە بەرامبەر نکۆلی کردن و دانپیانان و عەزایی وێژدانی نەیدەزنی چ بکات و چ بلی، ئەفسەرەکە دەیزانی لە چ دۆخێکی دەروونیدا، بۆیە لێیگەر بۆ خۆی بە ئیرادەئە خۆی، فکر و خەبالان بکاتەوه و لیکدانەوه و ئاکامی کاری خۆی هەلبەسەنگینێ و وێژدانی خۆی حوکم بەدات.

(ئەنوەر) دەمێک تەماشایەکی سەر مێژەکەئە بەردەمی کرد، دەمێکش سەیری ئەفسەرەکەئە کرد و دەبویست ئاکارەکانی دەمووچاوی ئەفسەرەکە بخوێنیتەوه و شتێکی لێهەلکرتنێ و پەيامینکی پێبگات، بەلام ئەفسەرەکەئە خۆی لە نیگاکانی (ئەنوەر) دزیبۆوه و واینیشان دەدا کە گواپە بە تەماشاکردنی نووسراوەکانی بەردەمی خەریکە و چاوی لەسەر (ئەنوەر) نییە، ناخیریەکەئە ناوی خۆی لێهتتا و بریاری خۆی دا و دەستی بە قسەکرد و گوتی: دەمووێ وێژدانی خۆم ئاسوووە بەکم و چیتەر لەو عەزابی

ويژدانسه دا نهم، ئەوه چەند روژنيكه گيراوم و هيچ قسەم نەكردوو، بەلام ئىستاكە قسە دەكەم و ئەوهى كردوو مە دانى پيدا دەنيم و ئەوهى كردوو مە و نەمكردوو باسى دەكەم، چەنديش حوكم دەدريم با بدريم، مادام ملكه چى ئارەزوى نارەوا بووم، باجى ئەو ملكه چىبونهش با بدم.

من و (رئبوار) هاوړي بووين و لەسەر دەمى مندا ليماندا دراوسينى بووين، پاشان ليكنوور كهوتينهوه، سال هات و سال روڤى، ژنم هينا و يەك دوو مندا ليشمان بوو، بەلام لەم يەك دوو ساله‌ى دوایى وهزعى دارايم زور خراب بوو، لەسەر يەكەوه خاوهن مندا ل بووم، لەسەر يەك تيريشهوه كړيچى و بسى كاريش بووم، هەتا روژنيك بەر يەكەوت (رئبوار) م بىنى، پاش چاك و چوڤى، لى پىرسيم چ دەكەم و خەريكى چيم، منيش بە دوورو دريژى وهزعى خۆم بۆ باس كرد، ئەويش گوتى: ئيمه چەند سالنيك دراوسينى يەك بووينه و ئەگەر هەز دەكەى وەرە لە كارگەكەى ئيمه كار بكە، ئەگەر رازى كارگەى كاشيمان هەيه و چاويشم لىت دەبى و لەوانى تر زياتر هاوكاريت دەكەم گوتم: نەك هەر رازى، زوريش مەمنوتم، ئەگەر دەكرى هەر ئىستا ديمه سەر ئيش كە وامگوت گوتى وەرە با بچنه فلانه گەراج ئۆتۆمبيلهكم لەوى راگرتوو، هەر ئىستا دەتەمە كارگە بە وهستاكتە دەناسينم و بەيانيش وەرە سەر ئيش، بەدەم قسە كردنەوه گەيشتینه گەراج و سوارى ئۆتۆمبيلهكەى بووين و هەر وەك چوڤ پيگوتبووم واىكرد، منيش بەيانى چوومە سەر كار و دەستم بە ئيش كردن كرد، لە بەرامبەر ئەو پياووتيهى كە لە گەلى كردم، منيش زور بە دلسوزانه ئيشم دەكرد.

بە ماوه‌ى شەش هەوت مانگنيك دوو سى ئيشى سەرەكى كارگە فير بووم. لەو باوردوخەى تييدا بووم رزگار بووم و تير و تەسەل بوومەوه و هەندى قەرز و قۆلەشم هەبوو هەموويم دايهوه ئينجا (رئبوار) منى برده ژميريارى، پاشان كاروبارى ژميريارى و كارگيرى كارگەكەشى پى سپاردم، كاروبارى ژميريارى هينده زەحمەت و ئالوز نەبوو، پيوستى بە زيرەكى و حسابات و ليكدانهوى

ئالوز و زەحمەت يىت، بۆيه ئەو ئيشەشم بە جوانى رادەپەيراند، وەرە وەرە بارى دارايم باشتر دەبوو، ئينجا جارى وا دەبوو پارەى حساباتى كارگە دەگەيشته چەندين دەفتەر دۆلار، هەموويم زور بە دلسوزى و ديقەت و ئەمانەتەوه رادەپەيراند.

ئەويش مووچەكەى گەياند بووه دوو هيندهى مووچەى يەكەمجارم كە چوومە كارگە، ئەوه بيچگە لەوهى دوو ژەم نان لەوى دەخوارد و ئۆتۆمبيلي كارگەشم لەبن دەست بوو.

(رئبوار) لەبەر ئەوهى ماوه‌يهكە كارگەيان هەبوو، كە مندا لىبوو، لەگەل باوكى بوو ئەو لەو كارگەيه بوو، بۆيه ئەزموون و شارەزاييهكى زورى لەبەر يۆبەردن و راپەراندى كارەكان و پارە و پوول و حساباتى كارگە هەبوو، هەر چەندە هەموو كاروبارەكانى دابوو دەست من، بەلام دەشيزانى چى دەكەم و چى ناكەم، ئەو بە دوایى بۆ دەرگەوت تزيكى دوو سال كاروبارى ژميريارى كارگەم لەبن دەستبوو، يەك دووجار هەندى پارەى زيادەم بەلاوه دنا، بە جۆريك كە ديار نەبى و كەس هەستى پينەكات، هەر جارەش كە بىرە پارەيكەم لە حسابەكە بەلاوه دنا، لە دلى خۆمدا پاكانهيكەم دەدايه خۆم، بۆ نمونە دەمگوت: من شەو و روژ خزمەتى ئەو كارگەيه دەكەم، دەبا لە برى ئەو زيده كارو دلسوزيبەم ئەو هەندە پارەيه هەقى ئەوهى، جارنيك دووان سى، تەماح زياتر بوو، دەمويست لە حسابەكە زياترى ليهەلكرينم.

يەك دوو جار برى پارەكە زورتر بوو، ديتم ئاشكرانهبوو، منيش دووبارەم كردنەوه، (رئبوار) هەستى كردبوو، بەلام دەنگى نەدەكرد، دەبووست بەخۆى بە چاوى خۆى و بە بەلگەهوه كارە دزيۆهكەم لىبگريت، تاوەكو دووجاران هەر جارەى نيو دەفتەر لە حساباتەكەم بزر دەكرد، ئەويش چاوديزى دەكردم بەبى ئەوهى بەخۆم بزەم دووجاران تەلەى بۆ دانام و پيوهيووم، ئەوهيوو ئيوهى ئاگادار كردبووه و لە كاتى گيرانهوى پارەكە و گلدانهوى لە حساباتەكە دەستگير كرام. بەراستى تەماح بەرى چاوى گرتبووم ئىستاكە سەد تف و نەفرەت لە خۆم دەكەم،

سەرپراى تاوانكردن (رئبوار) ليشى خۆش بوو

(ئەنەر) سەرى لەبەر خۆى نابوو، عارەقهيهكى ساردى كردبوو، نيگەران و دلتهنگ و تيشكشا و هەردوو دەستى لە ناو يەك نابوو، بى راوەستان پەنجەكانى دەكوشى و دەيته قاندهوه رادەهوستا و سەر لە نوئ دەستى پيندەكردوو، لە شەرمان نەيدەتوانى سەيرى دەمووچاوى ئەفسەرەكە بكات، ئەفسەرەكە دەستى كرد بە نووسينهوى گوتە و دانپيانانەكانى، كە تەواو بوو بەخۆ بە دؤسيه كەيهوه بردياره لای دادوهر، ئەويش كە دلنيابوو لە گوتەكانى، ئيمزای لەسەر پەراوهكە كرد و گەرانديانەوه بەنكى پؤليس، لەو دەمەى كە خەريكبوو دەيانبردەوه بەنديخانه، ژنەكەى (رئبوار) لە بنكى پؤليس بە ديار كەوتن (ئەنەر) كە چاوى پينكەوتن بووه دلؤپسك ئاو و لە شەرمان نەيدەتوانى چى بكات رئبوار هاتە لای ئەفسەرەكە و گوتى: من هاتووم واز لە سكالايهكەى خۆم بينم و لەبەر خاترى مندا لىكانى و لەبەر ئەوهى پيشتر كۆنە دراوسينى يەكتر و برادەرى مندا لى بووينە لە سكالايهكەى خۆم خۆش دەبم، ئەفسەرەكەش لىخوشبوونهكەى نووسى و بردياره بەردەم دادوهر و ئەويش قبولى كرد، پاش دوو سى روژان (ئەنەر) بە هەول و كوششى (رئبوار) خۆى بەشيوه دەستەبەرى لە بەنديخانه هاتە دەرەوه، تا روژى دادگايى كردن، كە هاتە دەرەوه (ئەنەر) لە گەل يەك دوو كەسان چووه مالى (رئبوار) و خۆى دەخالەت كرد و داواى لىبوردنى لىكرد و گوتى: كاك (رئبوار) زورت خەجالەت و روورەشم تۆ چاكەت لە گەل كردم، بەلام من تەماحم لىكردى و دزيم لىت كرد، خۆم هاوئيشتۆتە مالت و داواى لىبوردن و گەردن نازاديت لىدەكەم.

كە (ئەنەر) ئەو قسانەى كرد (رئبوار) يش هەندى قسەى كرد و ريزى لە خۆى و ئەو يەك دوو كەسەش نا كە هاتبوونه مالى، پاش پينج مانگان، پەراوهكەى رەوانەى دادگاي تايهتەمەند كرا و بە ساليك بەندكردن بەلام بە راگرتنى حوكمەكە، سزا درا.

(رئبوار) لەبەر ئەوهى ماوه‌يهكە كارگەيان هەبوو، كە مندا لىبوو، لەگەل باوكى بوو ئەو لەو كارگەيه بوو، بۆيه ئەزموون و شارەزاييهكى زورى لەبەر يۆبەردن و راپەراندى كارەكان و پارە و پوول و حساباتى كارگە هەبوو

بەراستى تەماح بەرى چاوى گرتبووم ئىستاكە سەد تف و نەفرەت لە خۆم دەكەم، زۆرم رقى لەخۆمە، چەندى سزا بدريم كەمە

كۆمەلەيهى

پياوهكە چوون دەستگير كرا؟

❁ (وہزنہ حامد) سالانہ سمرقالی نووسین و لیکۆلینہویہ، راستہ سەرہتا بہ چیرۆک نووسین دەستی پیکردووە، بەلام دواتر لە بواری کۆمەلایەتی و ئەدەببەش بەرھەمی پێشکەش کردووە، کاری رۆژنامەوانیش بۆتە بەشیک لە ژبانی ئەو. (وہزنە) لە نووسینەکانیدا ئەگەر چیرۆکیش بووبێ، ھەولیداوہ واقعی ژبانی رۆژھەلات و ئیش و ئارێشەکانیان بەرجەستە بکات، لەم روووە چەندین وتار و لیکۆلینەوہی پێشکەش کردووە یەکنێک لە دیارترین چیرۆکەکانی (صغیر القطار). (گولان) لە گفتوگۆیەکی چەند پرسیکی ھەنووکەیی ژبانی لە گەڵ شۆرفەکرد، دەرئەنجام ئەو دیمانەیی لیکۆتەوہ. ❁

خانمە نووسەر (وہزنە حامد) بۆ گولان:

پۆیستە وەک فیکر و ژیندەر دیراسە پرسی ژنان بکریت

* رابۆچونی جیاواز سەبارەت بە چۆنییەتی دیراسەکردنی ژبان و ئارێشەکانی ژنان ھەیە، ئایا چۆن و لە کۆتییەو دەست پێبکریت، ئیوہ چۆن لەو مەسەلەییە دەرئان؟ رۆلی میدیا چۆن ھەلەسەنگینن؟

- دیراسەکردنی ژبان و ئارێشەکانی ژنان، مەسەلەییەکە پۆیستی بە زانایی و ئاگایی لەسەر جەم لایەنە مرۆیی و فسیۆلۆژی و سیاسی و کلتورییەکانی کۆمەلگە ھەیە، قۆناغە مێژووییەکانی ھەر مەیلەتیک رەنگرێژی ژبانی تاک و ئارێشە و رادەیی پێششە چوون دەکەن، ھەنووکە دیراسە و توێژینەوہکان بەتایبەت لە میدیای کوردیدا ئەو ئاراستەیان وەرگرتووە، بەلام تیبینی ئەو دەکریت زۆرینەیی لیکۆلینەوہکان سروسشتیکی سەربەیی دووکەسیان ھەبێ، رۆنە چوونەتە نیو ناخی کێشەکە، ژبان و ئارێشەکانی ژبانی کوردستان پۆیستیان بە دیراسەیی قوول و پێشنیاری واقعی ھەیە، ژنان پێکھاتەییکی سەرەکی کۆمەلگەن، نووسەری بە توانا (ئەمین رەحمانی) دەلیت: ئافەرەت خێزانیکی سالیح و دایکیکی بەسۆز و خوشکیکی رووسوورە، ھەموو شتیکش لە پینا پارێزگاریکردن لە ناموس و باوہری خۆی دەکات، ژن ژبانە و ژبانیش کەون و وجود) بزربوونی رۆلی ژنان لە کۆمەلگە ئەو غیابە بچووکەش بێ شپرزەیی و ناھوسەنگی دروست دەکات، پیم باشە لەمەودوا دەستپێکی دیراسەکان لەو گۆشەنیگایەوہ بێ، چونکە تا ئێستا ئیمە وەک فیکر و ژیندەر و بابەت دیراسەیی پرسى ژنانمان نەکردووە.

* ھەندیک فاکتەری خرابی رەوشی ژنان بۆ باوک و برا یان خێل و بنەمالە دەگەرێننەوہ، ھەندیکى دیکە سیستەمی پەرورەدە و لاوازی

غیابی رۆلی
ژنان، شپرزەیی
و ناھوسەنگی
کۆمەلایەتی
دروست دەکات

کۆمەلایەتی

گولان

ژمارە (٧٧٤)
٢٠١٠/٣/٢٩

دامودزگا كۆمەلەيتى و پەروردەيىپەكان، ئېرە ھۆكارەكان چۆن دەستىشان دەكەن؟

- مېدىيىسى كوردى تەركىزى زۆر دەكاتە سەر خېزان، (باوك و برا) واتە توخىمى نېزىنە ئايدىيى كۆمەلگە و عورفە باوۋەكان دەرھاۋىتتەستەي كۆمەلگە مېلملانى ئايىنى و ئايدىۋلۇژىن، ركابەرى خېلگەكى و داگىركارى، كارىگەرى دىارىيان لەسەر ستراتىكەرى كۆمەلگە ھەيسە، ناكىرئ ھۆكارەكان لە مىلى خېزان و تەنيا نېزىنە بئالئىن، تۆ گەر بئەۋى دىراسەيەكى بابەتتەيىنەي ئەو مەسەلەيە بگەي پېۋىستە بگەر پېتەۋە سەرچاۋە و فاكئەرە بئەرەتتەيىپەكان، واتە ھۆكارە سىياسى و كۆمەلەيتى و ئابوورىيەكان نەك فاكئەرە كۆمەلەيتىپەكان بە تەنيا، كاتىك دەۋلەت و كۆمەلگە چەكى بەرگىرى كوردن و پېششەچوون لە ژنان دەستتەيىتەۋە، لە ھەموو كەرەستە و ھۆيەك دابان دەمالئىنى، ئافرەت ناچارە پەنا بۇ مەكر و گرىيان ببات، فرمىسك دەپتە تاكە چەكى بەردەۋامىدان و بەرگىرىكردن، ديارە فرمىسكىش چەكى بېدەسەلاتانە، چونكە ھەرگىز كەسىكى زال و خاۋەن دەسەلات پەنا بۇ فرمىسك نابات، بۇيە ھەر دىراسەكردىك بىئ لەبەرچاۋگرتنى ئەو فاكئەرەنە، دىراسەيەكى نەزۇك و بەيئ ئەرزشە، ناتوانى بگاتە بئەۋانى كىشەكە، ھەر لەۋپۆش چارەسەرى دەستىشان دەكرىت.

*** ناموس لە رۆژھەلاتىدا خودان پىناسەيەكى يەك لايەنە ھەردەم چارچىۋە گىشتىيەكەي ئەو چەمكە بە روۋە ئاكارىيەكەي كەسايەتى مېينە بەستراۋەتەۋە، ئېرە چۆن لەو مەسەلەيە دەروانن؟**

- پاكىزىيى يان پەردەي كچىنى باۋە لە نېۋ رۆژھەلاتىيەكان كلتورىكى، تەنيا كورد ئەو مەسەلەيەي بە ھەستىيار ۋەرنەگرتوۋە، لاي عەرەب و تورك و فارسىش بابەتتىكى ھەستىيارە، بەلام دەتوانم بېلم لاي كوردان ھەستىيارىيەكەي زىاترە، بە بەشيك لە ئاكارى

كۆمەلەيتى ھەژمار دەكرىت، پىم وانىيە وا بەستەبوون بەو مەسەلەيە شتىكى خراب بى، چونكە بەھۆيەۋە پارىژگارى لە بەھاي كۆمەلەيتى و ئەخلاقى گىشتى دەكرىت، ھىچ مىللەتتىك لە دنيا ھىندەي كورد پاكىزەيى لاگرنىگ نىيە، لە نىۋان عەرەب و تورك و فارسانىش ئەو بابەتە خەرىكە بەرەو كال بوونەۋە دەچى، ۋەك گوتم لە گەل پارىژگارىكردنى بەھا كۆمەلەيتىپەكان دام، بەلام لە گەل ئەو نىم قەبارەكەي لە خۇى زىاترە گەرە بگرى، ھەرۋەھا دزى

ئەو مىكانىزمەشم كە پرسەكانى ناموسى پى چارەسەر دەكرى، ناكىرئ لەمەسەلەي ژيان و مەرگدا ھىزرى خىل يان گروپىك زال بى، پىۋىستە ياسا دادوۋر بى.

*** بەلام پىت و انىيە پىاوان لە پىتاۋ پەردەپۇشكردنى كەموكورپىيەكانىيان ئەو مەسەلەيان وا گەرە كىردوۋە و بەھۆيەۋە زىاتر لە مەبەستىك دەپىكەن؟**

- ۋەك ناماژەم پىدا رەۋا نىيە تۆ لە روانگەي واقىيەي ئەمىرۆ ھوكم لەسەر ئارىشەيەكى چەند سالە بدەيت، دادگايىكردنى ئەمىرۆ تەنيا لەسەر بەلگە ھەنوۋەكەيىپەكان ناكىرئ، دەي بەلگەكانى دوتىش بخرىنە بەردەست، لەۋانە پىاۋىش

قوربانى كۆمەلگە مەۋروس و مېلمانى بى، لە مالى ۋەك مىللەتى كورددا دەي تۆ بارى ئابوورى و سىياسى لەبەرچاۋ بگرى، ئايسا رەۋايە لە كاتى دىراسەكردنى بارى سىۋسىۋلۇژىدا سەدان سال لە داگىركارى سىياسەتى شۇقىنى داگىركاران رەچاۋ نەكەي؟ چەوساندنەۋەي پىاۋى كورد و سەرقالكردنى بە شەرى لايەلا، كارىگەرى نىگەتقى لەسەر سايكۆلۇژىيىپەتى جېئىشتوۋە، لە بەرامبەرىشدا ۋەز و موعانانى ژنانىشى دوو ھىندە كىردوۋە، بۇيە گونجاۋ نىيە يەك لايەنە باس لە ئازادبوون بگەيىن، ئافرەت پىششەكەۋى، لە عبودىيەت و چەوساندنەۋە رزگارى نايى ئەگەر ھاتوۋ پىاۋانىش لە روۋى ئابوورى و سىياسى و كۆمەلەيتىپەۋە ئازاد نەبىن، سەرەخۇبوونى ژنان لە روۋى فىزىكىيەۋە، ۋابەستەي سەرەخۇبوونى پىاۋانە، ھەر تەرخىكى دىكە لە دەرەۋى ئەم تىزە سەقەت و نەزۇكە.

*** بەشپۇيەكى گىشتى چۆن دەتوانىن ئەو بارودۇخە سەختەي ژنان لە روۋى كۆمەلەيتى، سىياسى، ئابوورىيەۋە، راست بگەينەۋە، ئاسۋى ژيانىكى گونجاۋ و لايەقتىر بەخەينەروۋ؟**

- چارەسەرى لە كارىگەرىيەكانى لە بەھىزىيەۋە سەرچاۋە دەگرى، ئەۋانىش (ئايىن- دەۋلەت- كۆمەلگە) ھەرىكە لەۋ ھىزانە كۆمەلگە مىكانىزم و پلانى ھەيە، بۇ بەرپۇۋەردنى تاك ئەۋانە ھىزى كارىگەرن پىۋىستە بگەرپىنەۋە بۇ ئەو سى كۈچكەيە، لاي ئىمە مېدىا و نېۋەندەكانى لىكۆلئىنەۋە و راپرسى تەنيا تەركىز لەسەر خىزان(باوك- برا- دايك) يان پەرۋەردەي خىزان دەكەن، لە كاتىكدا(ئايىن و دەۋلەت و كۆمەلگە) ئەۋان ئاراستە دەكات.

ۋا باشە كۆنفرانسىكى گىشتى بۇ ئەم پرسە گرئ بدرى، كاراكتەرەكانى ھەرسى ھىز(دەۋلەت- ئايىن- كۆمەلگە) پشكدارى تىدا بگەن، بۇ دارشتنى نەخشە سوود لە مېدىا و لىكۆلئەران و ئەكادىمىستانىش ۋەربىگرى، نەخشە رىگەيەكى دوور مەۋدا تا چارەسەرى يەكجارەكى بگاتە واقىع.

مەكرى ژنان دەرھاۋىشتەي بى دەسەلاتىيە

ۋا باشە كۆنفرانسىكى گىشتى گرئ بدرى كارەكتەرەكانى ھەرسى ھىز ئايىن، دەۋلەت، كۆمەلگە بەشدارى تىدا بگەن